

Наша СЛОВА

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 37 (1136)

11 ВЕРАСНЯ 2013 г.

499-я ўгодкі Аршанскай перамогі

На Крапівенскім полі, дзе 8 верасня 1514 года адбылася гістарычная бітва пад Воршай, штогод збіраюцца тыя, хто памятае пра гэтую дату. Угодкі бітвы, падчас якой войска на чале з вялікім гетманам Вялікага Княства Літоўскага Канстанцінам Астрожскім перамагло ўтрая большае войска Маскоўскага княства, адзначаюцца як Дзень беларускай вайсковай славы.

Актывісты з Воршы ды іншых гарадоў збіраюцца ў гэты дзень на беразе рэчкі Крапівенкі каля вёскі Гацькаўшчына ды ўспамінаюць палеглых тут ваяроў. Селета за супакой іхніх душаў маліліся і ў царкве Аляксандра Неўскага ў вёсцы Крапіўна. Гэта адбудаваны храм, а паўтысячагоддзя таму ў гэтай вёсцы была пабудавана драўляная царква ў гонар пераможнай бітвы пад Воршай. Цяпер ад яе засталіся толькі камяні падмуркаў.

Уніяцкая суполка сабралася на малітву за тых, хто загінуў у бітве пад Воршай, у аршанскім касцёле святога Язэпа. А тыя, хто паехаў у гэты дзень на Крапівенскае поле, згадвалі даўнейшыя падзеі там.

Да помніка-каменя з надпісам "Вечная слава героям аршанскай перамогі" ўсклалі вянкі і кветкі. Хлопцы, што

прыехалі ў гэтыя мясціны з Магілёва, пасадзілі каля помніка рамонкі.

Потым усе падняліся на ўзгорак, дзе ўсталяваны высокі драўляны крыж у памяць пра бітву, у якой загінула не адна сотня нашых суайчыннікаў. Тут залунаў белчырвона-белы сцяг.

Бард Андрэй Мельнікаў выканаў пад ім некалькі песняў, у тым ліку прысвечаную Аршанскай бітве - "У ня-

дзельку параненьку"...

Алесь Пушкін слухаў Крапівенскую зямлю і казаў, што чуў тупат коней.

Наступны год будзе юбілейны: з дня бітвы пад Воршай мае споўніцца роўна 500 год. І ўжо сёння тыя, хто сабраўся ў гэтых мясцінах, выказвалі свае прапановы, як зрабіць гэтае свята агульнабеларускім ды адзначыць яго не толькі на Аршаншчыне.

Радзій Свабода.

130 гадоў з дня нараджэння Янкі Быліны

БЫЛІНА Янка (сапр. Семашкевіч Ян; 1883, в. Лакцяны Астравецкага р-на Гарадзенскай вол. - 18 лютага 1956, Бомбля), беларускі паэт. У 1907 году скончыў Віленскую каталіцкую семінарыю і ў тым жа годзе быў пасвечаны ў святары.

Падчас вучобы завязаў сяброўства з будучымі віднымі беларускімі святарамі Францішкам Грынкевічам, Францішкам Рамейкам, Уладзіславам Талочкам. З 1910 года служыў адміністратарам прыходу Дварэц у Слоніўскім дэканате. Падчас Першай сусветнай вайны разам з Уладзіславам Талочкам прадстаўляў беларускае каталіцкае святарства ў Віленскім камітэце дапамогі пацярпелым ад вайны.

З 1917 года служыў у прыходзе Лаварышкі Ашмянскага павета, пазней служыў у прыходзе Душкты. Шырока выкарыстоўваў беларускую мову ў пастырскай дзейнасці, актыўна выступаў за беларусізацыю рэлігійнага жыцця беларускіх каталікоў. У 1917-1918 гадах браў удзел у арганізацыі

і правядзенні ў Вільні беларускай канферэнцыі. Служыў ксяндзом на Вілейшчыне, Віленшчыне. У 1933 году быў пераведзены на пост вікарыя ў Янаў. Служыў на Беласточчыне - у Янаве-Падлескім (1933-1937), Ялоўцы (1937-1939), Міхалове (1939-1946), Бомблі з 1946. Пасля Другой сусветнай вайны быў рэпрэсаваны савецкімі ўладамі. Пазней быў высланы ў Польшчу і з 1950-х гадоў да 1956 служыў зноў у Бомблі. Пахаваны там жа побач з касцёлам.

Друкаваўся з 1917 у газ. "Томан", у перыяд выданняў Зах. Беларусі, у тл. ў час. "Маланка". Выдаў у Вільні зборнікі вершаў і баек "На прызьбе" (1918, 2-е выд. 1924) і "На покуці" (1934), камедыю "Выбар старшыні" (1926), у якой асуджаў жорсткасць і несумленнасць чыноўнікаў. Вершы "Бацькаўшчына", "Дарогі нашай айчыны" і інш. выявілі патрыят. настроі паэта.

У вершах "Ой, пусце поле", "Воўк заўсёды ваўком", байках "Бльха і пан", "Кабан і мурашкі" і інш. паказаў сац. і нац. ўціск польскіх уладаў. Быгавы гумар пераважае ў вершаваных апавяданнях ("Здарэнне", "Пахаванне старшыні"). У аснове твораў Быліны жывая нар. гутарковая мова.

9-10.8.2003 г. ГА "Вільняр" арганізавала ў Лакцянах, на бацькаўшчыне паэта, мастацкі пленэр і краязнаўча-літаратурныя чытанні.

120 гадоў з дня нараджэння Аляксандра Ляўданскага

ЛЯЎДАНСКИ Аляксандр Мікалаевіч (29.08 (10.09).1893 г., в. Юр'ева Смалявіцкага р-на - 27.08.1937 г.) - беларускі гісторык, археолаг, кандыдат гістарычных навук (1934). Скончыў Смаленскае аддзяленне Маскоўскага археалагічнага інстытута (1922). З 1927 г. член гісторыка-археалагічнай камісіі Інбелкульту, загадчык аддзела археалогіі

Беларускага дзяржаўнага музея. З 1931 г. вучоны сакратар, загадчык секцыі археалогіі Інстытута гісторыі АН БССР, адначасова дацэнт БДУ. Арганізатар першых навуковых археалагічных экспедыцыяў па Беларусі. Зрабіў класіфікацыю гарадзкіх жалезнага веку, вызначыў іх культурна-археалагічную прыналежнасць і арэалы археалагічных культур - археалагічных культуры рысы матэрыяльнай культуры, гаспадаркі і

патрыярхальна-радавога ладу плямёнаў, якія жылі па тэрыторыі Беларусі ў жалезным веку. Даследаваў Віцебск, Оршу, Заслаўе, Барысаў, даў першую і найбольш поўную гістарычную тапаграфію старажытнага Полацка, вывучаў яго старажытныя архітэктурныя помнікі (Сафійскі сабор, Спаса-Ефрасіннеўская царква, Бельчыцкія храмы). Раскопваў

курганы эпохі Кіеўскай Русі на тэрыторыі Беларусі, выявіў і даследаваў прылады працы, зброю і ўпрыгожанні. У 1937 годзе па ілжывым абвінавачванні арыштаваны і расстраляны ў Менску (27.08.1937). У 1958 г. рэабілітаваны.

Асноўныя працы:

Неалітычныя стаянкі ў Смаленскай губерні / Аляксандр Ляўданскі. - Мн., [1925].

Раскопкі і археалагічныя разведкі ў Барысаўскім павеце. Сляды неалітычнай стаянкі і пазнейшых культур каля м. Новага Быхава / А. Н. Ляўданскі; Ін-т бел. культуры. - Мн., 1925.

Да гісторыі жалезнага промыслу на Палессі: Рудні і месцазнаходжанні руды / А. Н. Ляўданскі. - Мн., 1933. - (Працы Палескай экспедыцыі / Беларус. акад. навук, Ін-т гісторыі імя М. Н. Пакроўскага, Секцыя археалогіі; вып. 2).

Археалагічныя раскопкі ў м. Заслаўі Менскай акругі // Кн. 5. Працы кафедры археалогіі. Т. 1. Мн., 1928 і інш.

Вікіпедыя.

ISSN 2073-7033

Скарбовы ліст

складак сяброў Салігорскай суполкі ТБМ і ахвяраванняў за 2013 г.

№	Прозвішча, імя і імя па бацьку	Складкі	Ахвярав.	Сума агулам
1.	Шаравар Мікалай Лазаравіч	10000	150000	160000
2.	Зімін Мікалай Васільевіч	10000	110000	120000
3.	Ерашэня Раман Віктаравіч	30000	100000	110000
4.	Скрыпнік Аляксей Сяргеевіч	30000	100000	130000
5.	Масакіўскі Уладзімір Генадзьевіч	10000	20000	30000
6.	Даўмаговіч Іван Уладзіміравіч	30000	160000	190000
7.	Гарбацэвіч Валеры Аляксандравіч	10000	50000	60000
8.	Валабуеў Аляксей Вітальевіч	30000	25000	55000
9.	Малочка Віктар Уладзіміравіч	10000	20000	30000
10.	Малочка Аляксандр Віктаравіч	30000	20000	50000
11.	Краўчэня Надзея Сямёнаўна	-	10000	10000
12.	Некрашэвіч Леанід Васільевіч	-	10000	10000
13.	Ворахаў Уладзімір Васільевіч	-	10000	10000
14.	Квяткоўскі Віктар Аркадзевіч	-	10000	10000
15.	Доўнар Аляксандр Андрэевіч	-	20000	20000
16.	Нагін Павел Пятровіч	10000	100000	110000
17.	Тычына Зміцер Валянцінавіч	30000	10000	40000
18.	Лапановіч Андрусь Васільевіч	30000	20000	50000
19.	Наздрына Ларыса Паўлаўна	30000	10000	40000
20.	Шыла Уладзімір Аляксандравіч	30000	20000	50000
21.	Шыла Святлана Іванаўна	30000	20000	50000
22.	Калоднікава Алена Валянцінаўна	10000	20000	30000
23.	Ігнашэвіч Вадзім Уладзіміравіч	30000	20000	50000
24.	Чухахова Алена Ёладзіміраўна	5000	20000	25000
25.	Мальшчыц Мікалай Васільевіч	10000	20000	30000
26.	Мальшчыц Ларыса Канстанцінаўна	10000	20000	30000
27.	Мархотка Леанід Андрэевіч	10000	20000	30000
28.	Казакоў Ігар Яўгенавіч	30000	20000	50000
29.	Чакур Анатоль Міхайлавіч	10000	20000	30000
30.	Кіеня Уладзімір Уладзіміравіч	10000	20000	30000
Разам:		485000	1175000	1660000

Усяго: Адзін мільён шэсьсот шэсьдзсят тысяч рублёў.
4 верасня 2013, 22 гадзіны 10 хвілін.

Складкі скарыстаны на падпіску газеты "Наша слова" ў школы і садкі раёна:

- У 1-ым квартале: 41 x 13350 руб = 547350 руб.
- У 2-ім квартале: 40 x 13350 руб = 534000 руб.
- У 3-цім квартале: 39 x 15150 руб. = 590850 руб.

Усяго: 1672200 руб.

Скарбнік суполкі ТБМ: (подпіс) Ігар Казакоў.
Старшыня суполкі ТБМ: (подпіс) Мікалай Шаравар.

Вернем беларускую мову ў Беларусь

Каля трыццаці чалавек прыйшло ў Пастаўскую бібліятэку на прэзентацыю курсаў па вывучэнні беларускай мовы. Іх ладзіць мясцовая суполка Таварыства беларускай мовы.

Як кажа сябра Таварыства беларускай мовы Людміла Сяменас, гадоўна мэта курсаў - вярнуць у Беларусь сваю мову.

- Гэтыя курсы дапамогуць таму, хто хоча гаварыць, але саромеецца, пераадолець псіхалагічны

бар'ер. Няхай гэта будзе трасянка, недасканалая мова, але гэта першы крок. Трэба гаварыць.

Курсы будуць ладзіцца для ўсіх ахвотных любога ўзросту. Яны будуць праходзіць кожны чацвер а 18 гадзіне і змяшчаць два заняткі. Першы занятак будзе прысвечаны вывучэнню беларускай мовы, а другі - краязнаўчы, прысвечаны вывучэнню гісторыі роднага краю.

Тацяна Смоткіна,
Беларускае Радыё Рацыя.

Прэзентацыя кнігі Алега Трусава

7 верасня ў сядзібе ТБМ на Румянцава, 13 у Менску прайшла прэзентацыя 2-га выдання кнігі старшыні ТБМ, кандыдата гістарычных навук Алега Трусава "Невядомая нам краіна. Беларусь у яе этнаграфічных межах".

Гэта дапоўненае перавыданне кнігі, што ўпершыню пабачыла свет у 2009 годзе. Як зразумела з назвы, кніга распавядае пра землі этнічна беларускія, але якія зараз належаць іншым дзяржавам - Польшчы, Літве, Украіне, Латвіі ды Расіі. Першая на месніца старшыні Таварыства беларускай мовы Алена Анісім значыла, што гэтае выданне разлічана не толькі на беларусаў. Кніга складаецца з дзвюх частак: уласна беларускай і з перакладу на англійскую мову (з многімі каментарамі).

- Такім чынам, гэтая кніга можа быць даступная кожнаму грамадзяніну планеты. Гэтая кніга - наш выхад на міжнародную арэну не проста як людзей без роду і племені, а як народа з вялікай і багатай гісторыяй. І, што не менш важна, са значнай спадчынай.

Аўтар кнігі, старшыня ТБМ Алег Трусаў, значыць, што дасле-

даванні дазволілі дадаць новыя звесткі, якія былі атрыманыя за 5 год з выхаду першага выдання.

- Сюды я ўставіў шмат новых матэрыялаў, знойдзеных за апошнія пяць гадоў, таму гэтая кніжка дапоўненая. Апошнія факты, якія паспеў дадаць перад самым выхадам, - гэта вясна гэтага года.

Паводле Алега Трусава, у Беларусі ўжо амаль не засталася экзэмпляраў "Невядомай нам краіны". Частку накладу раскупілі ўдзельнікі З'езду беларусаў свету, частку - славісты, што працавалі на сваім

XV Міжнародным з'ездзе ў Менску. (Кніга яшчэ ёсць у "Акадэмікнізе".)

На прэзентацыі выступалі Станіслаў Суднік, які рабіў макет 1-га выдання і з'яўляецца героем раздзела пра Цвер; перакладчыца на англійскую мову Наталля Лабанава і кансультант Лявон Баршчэўскі. Другая перакладчыца - англічанка Кэрал Раўз па зразумелых прычынах адсутнічала, хаця нядаўна і наведвала Беларусь, каб паглядзець на краіну, над кнігай пра якую ёй давялося працаваць.

Такім чынам сёння на англій-

скай мове мы маем дзве ґрунтоўныя кнігі: "Краіна Беларусь" Уладзіміра Арлова, якая прадстаўляе ў асноўным унутраныя тэрыторыі Беларусі і вось кнігу Алега Трусава, які падаў этнічныя беларускія землі, што ў сілу гістарычных і палітычных умоў на сёння пакуль аказаліся па-за межамі метраполіі - Рэспублікі Беларусь.

Зала была перапоўнена, і выключна прыемным было тое, што большасць людзей была незнаёмая актывістам ТБМ, прыйшлі людзі, якім была цікава менавіта кніга і яе аўтар, а значыць - дзякуючы кнізе А. Трусава, беларуская ідэя яшчэ крыху пашырыла межы свайго бытавання.

Наш кар.

Магілёўскія ТБМ-цы ў Быхаве

1 верасня сябры магілёўскай суполкі ТБМ імя Ф. Скарыны зладзілі паездку на Дзень беларускага пісьменства ў Быхаве. Там сузіралі новыя скульптуры, пастаўленыя ў горадзе адмыслова да свята, наведалі Быхаўскі замак і синагогу, якія ўсё яшчэ знаходзяцца на рэканструкцыі. На кніжным кірмашы атрымалася не толькі азнаёміцца з кнігамі і ўгледзець багата цікавага, але і ўбачыцца з бардам Юрыем Несцяранкам і пісьменнікам Анатолям Бутэвічам. Пад вечар удалося трапіць на канцэрт славетых фолк-гуртоў "Палац" і "Стары Оляса".

Аляксей Карпенка.

